

Handboek Douane

Mededeling nr.6

Brede Economische en Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada (CETA)

6.1 Inleiding

In Publicatieblad serie L nr. 11 van 14 januari 2017 is de Brede Economische Handelsovereenkomst (Comprehensive Economic and Trade Agreement) tussen de Europese Unie en Canada (hierna: CETA) gepubliceerd.

CETA treedt volgens een kennisgeving gepubliceerd in Publicatieblad serie L nr. 238 van 16 september 2017 voorlopig in werking op 21 september 2017. Voor 98% van het totale goederenpakket leidt CETA tot een verlaging van de invoerrechten of tot het afschaffen van de invoerrechten in Canada en de Europese Unie. CETA is op dit moment de meest ambitieuze handelsovereenkomst die de Europese Unie ooit met een derde land heeft gesloten.

Deze Mededeling gaat over de voorwaarden die in acht moeten worden genomen om producten van preferentiële oorsprong uit Canada of uit de Europese Unie in het wederzijdse goederenverkeer – al dan niet binnen een tariefcontingent – vrij van invoerrechten te kunnen importeren.

De voorwaarden zijn opgenomen in het bij CETA behorende 'Protocol inzake de oorsprongsregels en oorsprongsprocedures' (hierna: Protocol). Dit Protocol wijkt op sommige elementen sterk af van de bepalingen zoals deze zijn vastgesteld in de oorsprongsprotocollen bij de andere door de Unie gesloten vrijhandelsovereenkomsten. Hierna volgt een toelichting op de belangrijkste elementen van het Protocol.

6.2 Oorsprongsregels

Om producten als van oorsprong uit de Europese Unie of uit Canada te kunnen betitelen moeten ze volledig zijn verkregen of een toereikende productie hebben ondergaan.

Volledig verkregen

Volgens artikel 2 van het Protocol worden goederen als van oorsprong uit de Europese Unie of Canada beschouwd indien de goederen in Canada of in de Europese Unie volledig zijn verkregen volgens de bepalingen van artikel 4 van het Protocol. In artikel 4 vindt u een opsomming van de producten die als volledig verkregen worden beschouwd.

Een bijzonderheid in deze opsomming betreft de minerale producten en de andere niet-levende natuurlijke hulpbronnen die uit de zeebodem, ondergrond of de oceaanbodem worden gewonnen. Zij worden als volledig verkregen beschouwd als het winnen plaatsvindt binnen de territoriale wateren of in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) van Canada of van de lidstaten van de Unie of op het continentaal plat van Canada of van de lidstaten van de Europese Unie. Hetzelfde geldt voor mineralen en andere niet-levende natuurlijke hulpbronnen die uit de zeebodem, ondergrond of de oceaanbodem voorbij de grenzen van de nationale jurisdictie worden gewonnen. Een en ander volgens het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee.

Producten die uitsluitend zijn vervaardigd uit volledig verkregen materialen worden eveneens als volledig verkregen beschouwd. Wat onder materialen wordt verstaan, is opgenomen in artikel 1 van het Protocol. Materialen zijn: alle ingrediënten, componenten, delen of producten die bij de productie van een ander product worden gebruikt.

Een andere bijzonderheid betreft de onderling verschillende voorwaarden die in Canada en in de Europese Unie zijn gesteld voor de schepen die vis, schelpdieren en andere mariene levensvormen vangen buiten de territoriale wateren van Canada of van enig ander land (op volle zee) en de verwerking van deze producten op fabrieksschepen. Zie artikel 4, lid 2 van het Protocol.

Toereikende productie

Goederen die niet volledig zijn verkregen maar zijn geproduceerd uit niet van oorsprong zijnde materialen worden als van oorsprong beschouwd als zij in Canada of in de Europese Unie een toereikende be- of verwerking (de zgn. toereikende productie) hebben ondergaan volgens de voorwaarden die zijn gesteld in artikel 5 van het Protocol. Artikel 5 verwijst hiervoor naar bijlage 5 bij het Protocol. In bijlage 5 van het Protocol vindt u per product de voorwaarden die de niet van oorsprong zijnde materialen moeten ondergaan om aan het eindproduct de oorsprong te verlenen (de product-specifieke oorsprongsregels ofwel de zgn. lijstregels). Een product dat is geproduceerd uit niet van oorsprong zijnde materialen en volgens de lijstregel als van oorsprong wordt beschouwd, kan zonder beperkingen worden gebruikt bij de productie van een ander product. Er hoeft dan niet opnieuw rekening te worden gehouden met deze niet van oorsprong zijnde materialen.

6.3 Ontoereikende productie

In artikel 7 van het Protocol zijn de bewerkingen opgesomd die als onvoldoende worden beschouwd om aan een product de oorsprong te verlenen (de zgn. ontoereikende productie). Deze opsomming is behoudens kleine verschillen hetzelfde als de minimale of ontoereikende bewerkingen in de bij de door de Europese Unie met andere landen gesloten vrijhandelsovereenkomsten behorende Protocollen. Bijvoorbeeld ten aanzien van het eenvoudig mengen van identieke of van verschillende materialen is er een uitzondering ten opzichte van de Protocollen bij andere vrijhandelsovereenkomsten. Wordt materiaal van een willekeurige **GS**-post gemengd, en veroorzaakt dit een chemische reactie zoals beschreven in de aantekeningen bij hoofdstuk 28 en 29 van het Geharmoniseerd Systeem? Dan is dit volgens de aantekeningen van bijlage 5 van het Protocol een toereikende productie – en geen eenvoudig mengen.

6.4 Tolerantieregel

Niet van oorsprong zijnde materialen die niet aan de voorwaarden van bijlage 5 bij het Protocol voldoen, mogen toch worden gebruikt bij de productie van een product als is voldaan aan de in artikel 6 van het Protocol genoemde voorwaarden. Deze houden het volgende in:

- de totale waarde van de gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen bedraagt niet meer dan 10% van de transactiewaarde of de prijs af fabriek van het eindproduct; en
- de voor het product volgens de lijstregels van bijlage 5 vastgestelde percentages niet worden overschreden; en
- het eindproduct voldoet aan alle andere in het Protocol gestelde voorwaarden.

De tolerantierregel kan niet worden toegepast op volledig verkregen producten (artikel 2 van het Protocol) of als in de lijstregels van bijlage 5 bij het Protocol de eis is gesteld dat de producten volledig verkregen moeten zijn. De algemene tolerantierregel kan evenmin worden toegepast op textiel en textielproducten van de hoofdstukken 50 tot met 63 van het Geharmoniseerd Systeem. Voor deze producten zijn aparte toleranties gesteld in bijlage 1 bij het Protocol.

6.5 Cumulatie van de oorsprong

Bilaterale cumulatie

Volgens artikel 3, lid 1 van het Protocol wordt een product van oorsprong uit de Europese Unie dat als materiaal wordt gebruikt bij de productie van een product in Canada, beschouwd als van oorsprong uit Canada.

Artikel 3, lid 3 van het Protocol geeft aan dat artikel 3, lid 1 niet van toepassing is indien de verrichte productiehandelingen niet verder gaan dan de zgn. minimale bewerkingen die in artikel 7 als ontoereikende productie zijn betiteld *én* het doel van deze productie, zoals aangetoond op basis van doorslaggevende bewijzen, het omzeilen van de financiële of fiscale wetgeving van Canada beoogt. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor producten van oorsprong uit Canada die in de Europese Unie als materiaal worden gebruikt bij de vervaardiging van een product. De materialen worden beschouwd als van oorsprong uit de Europese Unie voor zover er geen sprake is van ontoereikende productie en het doel van deze productie, zoals aangetoond op basis van doorslaggevende bewijzen, niet het omzeilen van de financiële of fiscale wetgeving van de Unie beoogt.

Volledige cumulatie

Volgens artikel 3, lid 2 van het Protocol kan de exporteur in een van de partijen bij de vervaardiging van een product rekening houden met de productiehandelingen die hebben plaatsgevonden in een andere partij. Dit betekent dat wanneer niet van oorsprong zijnde materialen in de Europese Unie productiehandelingen hebben ondergaan die nog niet hebben geleid tot het verkrijgen van de oorsprong, deze kunnen worden opgeteld bij de productiehandelingen die in Canada hebben plaatsgevonden om te beoordelen of het eindproduct volgens de lijstregels van bijlage 5 bij het Protocol de Canadese oorsprong heeft verkregen. Hetzelfde geldt voor bewerkingen van derde landen materialen in de Europese Unie waarbij rekening kan worden gehouden met de productiehandelingen die in Canada hebben plaatsgevonden.

Artikel 3, lid 3 van het Protocol geeft aan dat artikel 3, lid 2 niet van toepassing is indien de verrichte productiehandelingen niet verder gaan dan de zgn. minimale bewerkingen die in artikel 7 als 'ontoereikende productie' zijn betiteld *én* het doel van deze productie, zoals aangetoond op basis van doorslaggevende bewijzen, het omzeilen van de financiële of fiscale wetgeving van Canada beoogt. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor producten van oorsprong uit Canada die in de Europese Unie als materiaal worden gebruikt bij de vervaardiging van een product.

De materialen worden beschouwd als van oorsprong uit de Europese Unie voor zover er geen sprake is van ontoereikende productie en het doel van deze productie, zoals aangetoond op basis van doorslaggevende bewijzen, niet het omzeilen van de financiële of fiscale wetgeving van de Unie beoogt.

Volledige cumulatie – Leveranciersverklaring

Om te kunnen aantonen welke productiehandelingen al hebben plaatsgevonden, moet gebruik worden gemaakt van de leveranciersverklaring voor de niet van oorsprong zijnde materialen die zijn verwerkt of bewerkt. Het model van de leveranciersverklaring is opgenomen in bijlage 3 bij het Protocol.

Een leveranciersverklaring kan worden openmaakt per factuur of voor meerdere facturen van hetzelfde materiaal binnen een tijdvak van één jaar.

Leveranciersverklaringen die digitaal worden verzonden, behoeven door de leverancier niet te worden ondertekend.

In tegenstelling tot de voorwaarden in de Protocolen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten mag hiervoor ook gebruik worden gemaakt van een gelijkwaardig document dat dezelfde gegevens bevat als de leveranciersverklaring.

Cumulatie met andere partnerlanden

In het geval dat zowel Canada als de Europese Unie met een land een vrijhandelsovereenkomst hebben gesloten met identieke oorsprongsbepalingen, kan de exporteur rekening houden met materiaal uit het andere partnerland bij de vaststelling of een product volgens het Protocol de oorsprong heeft verkregen. Aangezien Canada al een vrijhandelsakkoord heeft met de Verenigde Staten en Mexico (North American Free Trade Agreement) preludeert deze bepaling op een mogelijk door de Europese Unie en de Verenigde Staten nog te sluiten vrijhandelsakkoord (Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)).

6.6 Boekhoudkundige scheiding

Artikel 10 van het Protocol geeft aanwijzingen tot de administratieve scheiding van onderling verwisselbare van oorsprong zijnde als niet van oorsprong zijnde identieke materialen door producenten. Als onderling verwisselbare materialen worden beschouwd: materialen van dezelfde soort en handelskwaliteit, met dezelfde technische en fysieke kenmerken die ten behoeve van het bepalen van de oorsprong niet van elkaar te onderscheiden zijn.

Dit betekent dat als van oorsprong zijnde en niet van oorsprong zijnde onderling vervangbare materialen worden gebruikt bij de productie van een product, de vaststelling van de oorsprong van die onderling vervangbare materialen niet hoeft te gebeuren door elk specifiek onderdeel vervangbaar materiaal afzonderlijk fysiek te identificeren, maar kan de vaststelling gebeuren op basis van het voorraadbeheersysteem.

of

Dit betekent dat zowel van oorsprong zijnde als niet van oorsprong zijnde onderling vervangbare producten bedoeld bij de hoofdstukken 10, 15, 27, 28, 29, de GS posten 3201 tot en met 3207 of de posten 3901 tot en met 3914 van het Geharmoniseerd Systeem fysiek zijn samengebracht of gezamenlijk zijn geïnventariseerd in de Europese Unie of in Canada vóór de export ervan naar Canada of de Europese Unie, de vaststelling van de oorsprong van die onderling vervangbare producten niet hoeft te gebeuren door elk specifiek onderling vervangbaar materiaal afzonderlijk fysiek te identificeren, maar mag de vaststelling gebeuren op basis van een voorraadbeheersysteem.

Het voorraadbeheersysteem moet:

- a te allen tijden waarborgen dat niet meer producten de oorsprong verkrijgen dan het geval zou zijn wanneer de onderling vervangbare materialen of producten fysiek gescheiden waren;
- b de hoeveelheid van oorsprong zijnde en niet van oorsprong zijnde materialen of producten aangeven, met inbegrip van de data waarop die materialen of producten aan de voorraad zijn toegevoegd en, indien vereist door de desbetreffende oorsprongsregel, de waarde van die materialen of producten;
- c aangeven hoeveel onderling vervangbare producten of hoeveel met onderling vervangbare materialen geproduceerde producten zijn geleverd aan klanten die een bewijs van oorsprong in een partij vereisen om aanspraak te kunnen maken op preferentiële behandeling onder deze overeenkomst, en aan klanten die dat bewijs niet vereisen; en
- d aangeven of voldoende producten van oorsprong in voorraad waren om de verklaring van oorsprong te staven.
Om van boekhoudkundige scheiding gebruik te kunnen maken is een vergunning van de Douane nodig.

6.7 Vervoer van goederen van oorsprong via een derde land

Artikel 14 van het Protocol bevat de voorwaarden waaronder zendingen goederen van oorsprong via een derde land kunnen worden vervoerd zonder dat de oorsprong van de goederen hierdoor verloren gaat. Deze voorwaarden komen overeen met de voorwaarden die in de Protocolen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten zijn gerangschikt onder het begrip 'rechtstreeks vervoer' of de 'non-manipulatie clause'.

De voorwaarden hierbij zijn dat de goederen tijdens hun verblijf in het derde land onder toezicht zijn gebleven van de lokale douaneautoriteiten en geen andere behandelingen hebben ondergaan dan lossen en herladen en die ter behoud van de goede staat van de goederen. Producten en zendingen mogen onderweg worden opgeslagen en zendingen kunnen worden gesplitst mits dit plaatsvindt onder de verantwoordelijkheid van de exporteur of de daarop volgende houder van de goederen.

Artikel 22 van het Protocol geeft een opsomming van de bewijzen die op verzoek van de douaneautoriteiten van het land van invoer door de importeur moeten worden geleverd om aan te tonen dat aan de voorwaarden van artikel 14 van het Protocol is voldaan:

- a transportdocumenten, zoals vrachtbrieven of cognossement, waaruit de gevolgde transportroute blijkt en alle plaatsen van lading en overlading zijn vermeld vóór de invoer van het product; en
- b een kopie van de douanecontroledocumenten waaruit ten behoeve van de douaneautoriteiten wordt aangetoond dat de goederen tijdens hun verblijf in het derde land onder toezicht van de lokale Douane zijn gebleven.

6.8 Geretourneerde goederen van oorsprong

Wanneer goederen van oorsprong zijn uitgevoerd naar een land buiten de Europese Unie of Canada en worden geretourneerd – bijvoorbeeld omdat de goederen niet kunnen worden afgeleverd – worden zij volgens artikel 15 van het Protocol als niet van oorsprong beschouwd. Behalve als ten behoeve van de douaneautoriteiten van de Europese Unie of van Canada wordt aangetoond dat het geretourneerde product hetzelfde is als het eerder geëxporteerde product en geen andere behandelingen heeft ondergaan dan die ter behoud van de goede staat.

6.9 Suiker

Artikel 16 van het Protocol geeft bijzondere voorwaarden voor het bepalen van de oorsprong van suiker en van producten die suiker bevatten. Zo geeft artikel 16, lid 1 aan dat wanneer in een lijstregel van bijlage 5 is bepaald dat het nettogewicht van de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde suiker een bepaalde limiet niet mag overschrijden, het product hieraan voldoet indien het totale nettogewicht van alle mono- en disachariden in het product of in de bij de productie gebruikte niet van oorsprong zijnde materialen deze limiet niet overschrijdt.

Volgens artikel 16, lid 2 is hieraan ook voldaan wanneer het nettogewicht van de niet van oorsprong zijnde suiker van GS post 1701 of van de onderverdelingen 1702 30 tot en met 1702 60 of 1702 90, met uitzondering van malt dextrine, chemisch zuivere maltose of 'kleurkaramel' volgens de toelichtingen op GS post 1702, de limiet niet overschrijdt wanneer die suiker wordt gebruikt bij de vervaardiging van:

- a het product; en
- b de in onderverdelingen 1302 20, 1704 90, 1806 10, 1806 20, 1901 90, 2101 12, 2101 20, 2106 90 en 3302 10 ingedeelde suikerhoudende niet van oorsprong zijnde materialen die worden gebruikt bij de vervaardiging van het product. Als alternatief mag ook het nettogewicht van alle mono- en disachariden in deze suikerhoudende materialen worden gebruikt. Indien het nettogewicht van de bij de vervaardiging gebruikte suikerhoudende niet van oorsprong zijnde materialen of het nettogewicht van alle mono- en disachariden in deze suikerhoudende materialen niet bekend is, is het totale nettogewicht van deze bij de productie gebruikte materialen van toepassing.

Het nettogewicht van de niet van oorsprong zijnde suiker genoemd onder b) mag op basis van de droge stof worden berekend (artikel 16, lid 3 van het Protocol).

Voor de toepassing van de lijstregels voor producten van de GS posten 1704 en 1806 verwijst de waarde van de niet van oorsprong zijnde suiker naar de waarde van de in lid 2 genoemde niet van oorsprong zijnde materialen die bij de productie van het product zijn gebruikt.

6.10 Bewijs van oorsprong – Oorsprongsverklaring

Het bewijs dat goederen van oorsprong zijn en om deze reden bij invoer in de Europese Unie of Canada in aanmerking voor een preferentiële tariefbehandeling moet in gevolge artikel 18 van het Protocol geleverd worden door middel van een oorsprongsverklaring.

De tekst van de oorsprongsverklaring in de verschillende te gebruiken talen is opgenomen in bijlage 2 bij het Protocol. De douaneautoriteiten kunnen om een vertaling van de oorsprongsverklaring vragen (zie ook paragraaf 6.16). Nederlandse exporteurs wordt geadviseerd uitsluitend de Engelse of Franse taal versie te gebruiken.

Een oorsprongsverklaring kan door de exporteur worden gesteld op de door hem opgemaakte verkoopfactuur of op een ander handelsdocument. Het Protocol geeft geen uitleg wat onder een ander handelsdocument moet worden verstaan, maar hiermee worden met name de pakbon of de afleverbon (delivery note) bedoeld.

In de oorsprongsverklaring moet duidelijk zijn vermeld wat de oorsprong van de goederen is: EU of Canada. De oorsprongsverklaring moet zijn voorzien van de plaats van afgifte en de datum van afgifte en van een handtekening van de exporteur en diens naam in blokletters. De vermelding van de plaats en datum kunnen achterwege blijven ingeval deze gegevens elders op de factuur of het andere handelsdocument zijn vermeld. De vermelding van de naam en handtekening kunnen onder voorwaarden ook achterwege blijven. Zie ook paragraaf 6.11.

Een oorsprongsverklaring kan worden afgegeven per exportzending of voor meerdere exportzendingen bestemd voor dezelfde afnemer binnen een termijn van twaalf maanden. In het laatste geval moet deze termijn zijn vermeld in de oorsprongsverklaring. Binnen de aangegeven termijn moeten de goederen ten invoer worden aangegeven.

De Europese Unie is op dit moment niet in de positie om één oorsprongsbewijs voor meerdere zendingen te accepteren. Zie ook paragraaf 6.17.

6.11 Bewijs van oorsprong – Verplichtingen bij uitvoer

Artikel 19 van het Protocol geeft aan welke (rechts)personen bij uitvoer de oorsprongsverklaring mogen stellen. Voor Canada zijn dit de exporteurs overeenkomstig deel V van de Customs Act, R.S.C., 1985, c.1 (2nd Supp.) en voor de Europese Unie de exporteurs overeenkomstig de desbetreffende wetgeving van de Europese Unie.

Canada:

- de exporteurs die beschikken over een Business Number. Canada maakt geen gebruik van het systeem van geregistreerde exporteur;
- exporteurs die niet beschikken over een Business Number en het geëxporteerde product een niet commercieel product is met een waarde van minder dan C\$ 2.000 (Canadese dollars).

Voor meer informatie over het Business Number wordt onder andere verwezen naar: https://www.ic.gc.ca/app/scr/cc/CorporationsCanada/fdrlCrpSrch.html?locale=en_CA

Europese Unie:

- voor zendingen met een waarde van meer dan € 6.000 de exporteurs die zich volgens de bepalingen van artikel 68 van de Uitvoeringsverordening bij het Douanewetboek van de Unie bij hun douaneautoriteiten hebben laten registreren als geregistreerde exporteur (registered exporter, afgekort: REX). Na registratie mogen zij oorsprongsverklaringen opstellen bij de export van goederen van Europese Unie oorsprong naar Canada;
- voor zendingen met een waarde van meer dan € 6.000 de exporteurs die nog niet zijn geregistreerd als REX, maar die wel een vergunning toegelaten exporteur in hun bezit hebben. Tot 1 januari 2018 mogen zij hun toegelaten exporteur nummer gebruiken als ware het een REX-nummer. Na 1 januari 2018 vervalt deze optie;
- voor zendingen met een waarde van niet meer dan € 6.000 iedere exporteur. Het is dan niet nodig dat de exporteurs beschikken over een registratie als REX.

Canadese exporteurs die over een Business Number beschikken, in de Europese Unie geregistreerde exporteurs en – tot 1 januari 2018 – de toegelaten exporteurs die hun toegelaten exporteur nummer gebruiken als ware het een REX-nummer, kunnen de naam in blokletters en de ondertekening bij het plaatsen van de oorsprongsverklaring achterwege laten. Zij dienen wel het REX-nummer of – tot 1 januari 2018 – het toegelaten exporteur nummer in de verklaring op te nemen.

Indien een exporteur een REX-nummer heeft en over een vergunning toegelaten exporteur beschikt, mag hij voor de export naar Canada alleen het REX-nummer gebruiken.

Een Nederlandse exporteur kan zich als REX laten registreren door middel van het aanvraagformulier dat is gepubliceerd op de website van de Douane: http://download.belastingdienst.nl/douane/docs/aanvraag_gereg_exporteur_d01641z2fol.pdf

Een Nederlandse exporteur hoeft zich maar één keer als REX te laten registreren. Deze registratie kan hij voor alle overeenkomsten waarin het oorsprongsbewijs moet worden opgesteld door een geregistreerde exporteur gebruiken. Een exporteur hoeft dus niet voor alle overeenkomsten apart als REX te worden geregistreerd.

De exporteur stelt de oorsprongsverklaring op, op het moment dat de producten waarop de oorsprongsverklaring betrekking heeft, worden uitgevoerd

of

daarna voor zover de oorsprongsverklaring binnen twee jaar na de invoer van de producten waarop zij betrekking heeft bij het land van invoer wordt gebruikt om aanspraak te maken op het preferentiële tarief of binnen een langere periode indien dit in het interne recht is geregeld.

Een exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld en verneemt of redenen heeft om aan te nemen dat de oorsprongsverklaring onjuiste informatie bevat, stelt de importeur onmiddellijk schriftelijk in kennis van alle wijzigingen die van invloed zijn op de oorsprong van elk product waarop de oorsprongsverklaring betrekking heeft.

Op verzoek van de douaneautoriteiten van het land van uitvoer moet de exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld, een kopie van de oorsprongsverklaring en alle nodige documenten overleggen waaruit de oorsprong van de betrokken producten blijkt, met inbegrip van bewijsstukken of schriftelijke verklaringen van de producenten of leveranciers. De documenten kunnen stukken zijn met betrekking tot:

- de productieprocessen die zijn uitgevoerd op het product van oorsprong of op de voor de productie van dat product gebruikte materialen;
- de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van het product;
- de oorsprong, de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van alle voor de productie van dat product gebruikte materialen;
- de verzending van het product.

6.12 Vrijstelling van een oorsprongsverklaring – Kleine zendingen en reizigersbagage

Een oorsprongsverklaring is op grond van artikel 24 van het Protocol niet vereist om de oorsprong van producten aan te tonen en gebruik te maken van een preferentiële tariefbehandeling als het gaat om kleine zendingen met een geringe waarde of om persoonlijke bagage van een reiziger (reizigersbagage). Canada en de Europese Unie stellen voor deze vrijstellingen de voorwaarden volgens hun eigen wetgeving.

De limieten bij invoer in Nederland zijn voor:

- kleine zendingen € 500;
- reizigersbagage € 1.200.

De limieten bij invoer in Canada zijn voor:

- kleine zendingen C\$ 1.600 (Canadese dollars);
- reizigersbagage geen. Alle goederen die niet zijn bedoeld voor de verkoop (niet commerciële goederen) en die zich bevinden in de reizigersbagage worden gezien als goederen voor gebruik. Een oorsprongsverklaring is niet verplicht voor goederen voor gebruik. De Canadese Douane (CBSA) gebruikt de aanduiding 'made in' op de goederen of de afwezigheid daarvan om de oorsprong te bepalen. Dit brengt met zich mee dat als een product geen aanduiding 'made in' bevat en er voor het overige geen indicatie is dat het een product betreft uit een niet EU-land, het preferentiële tarief zal worden toegepast.

De Europese Unie of Canada kunnen beslissen dat de vrijstellingen niet van toepassing zijn op de invoer van kleine zendingen en reizigersbagage, indien die zending of reizigersbagage deel uitmaakt van een reeks waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij zijn bedoeld om de bepalingen van het Protocol met betrekking tot het gebruik van oorsprongsverklaringen te ontwijken.

6.13 Geldigheidsduur van een oorsprongsverklaring

Volgens artikel 20 van het Protocol heeft een oorsprongsverklaring een geldigheidsduur van twaalf maanden te rekenen vanaf de datum waarop deze door de exporteur is afgegeven of langer zoals bepaald door Canada of de Europese Unie. Binnen deze termijn kan bij import gebruik worden gemaakt van het preferentiële tarief. De Europese Unie heeft niet voorzien in een langere geldigheidsduur.

Een oorsprongsverklaring waarvan de geldigheidstermijn is verstreken kan als de wetgeving van Canada of de Europese Unie daarin voorziet ook worden aanvaard volgens de regels die daarvoor zijn gesteld. De Europese Unie heeft hier niet in voorzien.

Ingeval de geldigheidstermijn van de oorsprongsverklaring verstrijkt tijdens de opslag van de goederen onder douanetoezicht, wordt de geldigheid 'bevroren'. Zie hiervoor het Handboek Douane, 8.00.00 Preferentiële oorsprong en herkomst, paragraaf 7.1.7. Voorkoming van het verstrijken van de geldigheidsduur tijdens opslag.

6.14 Vervangen van oorsprongsverklaringen

Een oorsprongsverklaring mag worden vervangen. De wettelijk basis voor het vervangen van de oorsprongsverklaring in de Europese Unie staat niet in het Protocol. De wettelijke basis staat in artikel 69 van de Uitvoeringsverordening bij het Douanewetboek van de Unie.

Op grond van artikel 69, lid 1 van de Uitvoeringsverordening bij het Douanewetboek van de Unie kan de oorspronkelijke oorsprongsverklaring door één of meer vervangende bewijzen van oorsprong worden vervangen om alle of een deel van deze producten naar een andere plaats in de Europese Unie te zenden. De oorspronkelijke oorsprongsverklaring mag alleen worden vervangen als de producten nog niet voor het vrije verkeer zijn vrijgegeven en de producten onder toezicht van een douanekantoor in de Europese Unie zijn geplaatst.

Nu het bewijs van oorsprong in het Protocol een oorsprongsverklaring is, dient het vervangende bewijs van oorsprong te worden afgegeven in de vorm van één van de documenten die staat opgenomen in artikel 69, lid 2 van de Uitvoeringsverordening bij het Douanewetboek van de Unie:

- een vervangende oorsprongsverklaring opgesteld door een toegelaten exporteur;
- een vervangende oorsprongsverklaring opgesteld door een wederverzender wanneer de totale waarde van de producten van oorsprong in de op te splitsen oorspronkelijke zending niet meer is dan € 6.000;
- een vervangende oorsprongsverklaring opgesteld door een wederverzender wanneer de totale waarde van de producten van oorsprong in de op te splitsen oorspronkelijke zending meer is dan € 6.000 en de wederverzender bij de vervangende oorsprongsverklaring een kopie van het oorspronkelijke bewijs van oorsprong voegt;
- een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 afgegeven door het douanekantoor waar de producten onder toezicht zijn geplaatst indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - i) de wederverzender is geen toegelaten exporteur en staat niet toe dat een kopie van het oorspronkelijke bewijs van oorsprong bij het vervangende bewijs wordt gevoegd; en
 - ii) de totale waarde van de producten van oorsprong in de oorspronkelijke zending is meer dan € 6.000 zodat de exporteur een toegelaten exporteur moet zijn om een vervangend bewijs op te mogen stellen;
- een vervangend attest van oorsprong opgesteld door een geregistreerde exporteur die de goederen wederverzendt.

Een vervangende oorsprongsverklaring kan dus ook worden opgesteld door een geregistreerde exporteur die de goederen wederverzendt. De geregistreerde exporteur moet dan wel de tekst van de oorsprongsverklaring gebruiken zoals deze staat opgenomen in bijlage 2 bij het Protocol.

Algemene richtsnoeren inzake het vervangen van oorsprongsbescheiden staan op de website van de Europese Unie:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/customs_duties/rules_origin/preferential/movement_certificates_en.pdf

Een vervangende oorsprongsverklaring is twaalf maanden geldig vanaf de datum waarop deze is opgesteld.

6.15 Bewaren van de bewijsstukken

Iedere exporteur die een oorsprongsverklaring heeft opgesteld, heeft op grond van artikel 26 van het Protocol de verplichting om een kopie van de oorsprongsverklaring(en) en de bewijsstukken die ten grondslag liggen aan de afgegeven oorsprongsverklaring(en) te bewaren. De oorsprongsverklaring(en) en de bewijsstukken moeten gedurende drie jaar, of langer indien dit is vastgesteld door de partij van uitvoer, na de afgifte van de oorsprongsverklaring(en) worden bewaard. In Nederland geldt hiervoor een bewaartermijn van zeven jaar.

Op het moment dat een exporteur een oorsprongsverklaring heeft opgesteld op basis van een schriftelijke verklaring van de producent, moet de producent de gegevens (bewijsstukken) bewaren.

De bewijsstukken die moeten worden bewaard, kunnen volgens artikel 25 van het Protocol zijn:

- a de productieprocessen die zijn uitgevoerd op het product van oorsprong of op de voor de productie van dat product gebruikte materialen;
- b de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van het product;
- c de oorsprong, de aankoop, de kostprijs, de waarde en de betaling van alle voor de productie van het product gebruikte materialen, met inbegrip van neutrale elementen; en
- d de verzending van het product.

Iedere importeur aan wie een preferentiële tariefbehandeling is toegekend heeft de verplichting om de documentatie betreffende de invoer van het product, inclusief een kopie van de oorsprongsverklaring, te bewaren. De oorsprongsverklaring(en) en de documentatie moeten gedurende drie jaar, of langer indien dit is vastgesteld door de partij van invoer, na de datum waarop de preferentiële behandeling werd toegekend, worden bewaard. In Nederland geldt hiervoor een bewaartermijn van zeven jaar.

De douaneautoriteiten mogen de preferentiële tariefbehandeling van een product dat voorwerp is van een controle van de oorsprong weigeren indien de exporteur, de importeur of de producent van het product die verplicht is de bewijsstukken of documentatie in de zin van artikel 26 van het Protocol te bewaren niet heeft voldaan aan de verplichting de bewijsstukken of documentatie te bewaren of de toegang aan de douaneautoriteiten weigert tot deze bewijsstukken of documentatie.

6.16 Verplichtingen bij invoer

Om bij invoer gebruik te kunnen maken van het preferentiële tarief (artikel 21 van het Protocol) moet de importeur of diens vertegenwoordiger:

- 1 de oorsprongsverklaring indienen in overeenstemming met de wetgeving en de procedures van Canada of van de Europese Unie. Voor de invoer in de Unie is dit geregeld in artikel 163 van het Douanewetboek van de Unie;
- 2 indien de douaneautoriteiten dit eisen een vertaling van de oorsprongsverklaring verstrekken;
- 3 indien de douaneautoriteiten dit vereisen een verklaring indienen die deel uitmaakt van de invoeraangifte of hiervan vergezeld gaat, waaruit blijkt dat de producten voldoen aan de voorwaarden van het Protocol.

Wanneer een importeur weet of redenen heeft om aan te nemen dat een oorsprongsverklaring voor een product waarvoor de preferentiële tariefbehandeling is verleend onjuiste informatie bevat, moet men de douaneautoriteiten van het land van invoer waar de oorsprongsverklaring is gebruikt met gebruikmaking van het preferentiële tarief, onmiddellijk schriftelijk in kennis stellen van alle wijzigingen die van invloed zijn op de oorsprong van dat product en betaalt hij de alsdan verschuldigde invoerrechten.

Wanneer een importeur verzoekt om een preferentiële tariefbehandeling bij invoer voor goederen uit Canada, kunnen de douaneautoriteiten van het land van invoer (Europese Unie) de preferentiële tariefbehandeling weigeren indien de importeur niet aan de eisen van het Protocol voldoet.

6.17 Deelzendingen

Artikel 23 van het Protocol bevat de voorwaarden om producten in deelzendingen te kunnen importeren met gebruikmaking van één enkele oorsprongsverklaring. Het gaat hierbij dan om gedemonteerde of niet-gemonteerde producten in de zin van algemene regel 2, onder a), van het Geharmoniseerd Systeem die onder de afdelingen XVI en XVII of de posten 7308 en 9406 van het Geharmoniseerd Systeem vallen. De importeur moet er om verzoeken en de douaneautoriteiten van het land van invoer stellen hier de voorwaarden. De oorsprongsverklaring moet bij de douaneautoriteiten worden ingediend bij de eerste deelzending.

De Europese Unie is op dit moment niet in de positie om één oorsprongsbewijs voor meerdere zendingen te accepteren, omdat hiervoor de wettelijke basis ontbreekt.

Canada accepteert wel één oorsprongsbewijs voor meerdere zendingen voor een maximale periode van 12 maanden. Het is aan de exporteur om de periode vast te stellen. Exporteurs in de Europese Unie kunnen dus gebruik maken van deze regeling in Canada.

6.18 Contingenten

In bijlage 5-A bij het Protocol staan voor diverse producten een jaarlijks contingent en alternatieven voor de product specifieke oorsprongsregels van bijlage 5 opgenomen voor de uitvoer van Canada naar de Europese Unie of van de Europese Unie naar Canada. De contingenten zijn onder te verdelen in vier afdelingen.

Afdeling A: Landbouwproducten

Afdeling A bevat jaarlijkse contingenten en alternatieven voor de product specifieke oorsprongsregels van bijlage 5 voor bepaalde landbouwproducten die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd. Onder voorwaarden worden deze contingenten elke vijf jaar herzien.

Afdeling B: Vis en schaal- en schelpdieren

Afdeling B bevat jaarlijkse contingenten en alternatieven voor de product specifieke oorsprongsregels van bijlage 5 voor bepaalde vis en schaal- en schelpdieren die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd. Onder voorwaarden worden deze contingenten elk jaar herzien.

Afdeling C: Textiel en kleding

Afdeling C bevat jaarlijkse contingenten en alternatieven voor de product specifieke oorsprongsregels van bijlage 5 voor textiel en kleding die vanuit Canada naar de Europese Unie of van de Europese Unie naar Canada worden uitgevoerd. Onder voorwaarden worden deze contingenten elk jaar herzien.

Afdeling D: Voertuigen

Afdeling D bevat een jaarlijks contingent en alternatieven voor de product specifieke oorsprongsregels van bijlage 5 voor voertuigen die vanuit Canada naar de Europese Unie worden uitgevoerd. In aantekening 1 en 2 in deze afdeling zijn ook reeds afspraken opgenomen hoe er zal worden gehandeld op het moment dat beide partijen een vrijhandelsovereenkomst hebben afgesloten met de Verenigde Staten.

In artikel 17 van het Protocol is uitgewerkt hoe de nettokosten die gebruikt mogen worden bij het gebruik van het alternatief voor de product specifieke oorsprongsregels moeten worden berekend. Artikel 17, lid 1 bevat aanvullende definities.

Artikel 17, lid 2 vermeldt hoe de berekening van de nettokosten van een product uit tabel D.1 moet plaatsvinden.

Artikel 17, lid 3 geeft aan dat om de nettokosten te berekenen mag worden uitgegaan van de gemiddelde nettokosten berekend aan de hand van een van de vijf genoemde categorieën.

Exporteurs zijn ook als er gebruik wordt gemaakt van een contingent zoals vermeldt in bijlage 5-A bij het Protocol verplicht om een oorsprongsverklaring aan de importeur te overleggen.

Om vast te kunnen stellen dat er gebruik is gemaakt van bijlage 5-A bij het Protocol moet een exporteur uit de Europese Unie naast de oorsprongsverklaring ook een verwijzing naar bijlage 5-A opnemen op de door hem opgemaakte verkoopfactuur of op een kopie van een door hem opgemaakt ander handelsdocument die ziet op de verzonden goederen.

Exporteurs wordt geadviseerd om naast de oorsprongsverklaring de volgende tekst op te nemen: 'Products originating according to the provisions of Annex 5-A'.

Om vast te kunnen stellen dat er gebruik is gemaakt van bijlage 5-A bij het Protocol moet een exporteur in Canada naast de oorsprongsverklaring een verwijzing naar bijlage 5-A opnemen op de door hem opgemaakte verkoopfactuur of op een kopie van een door hem opgemaakt ander handelsdocument dat ziet op de verzonden goederen. Indien in Canada een uitvoervergunning is verkregen, dient de Canadese exporteur de importeur een kopie van deze vergunning verstrekken.

6.19 Bindende oorsprongsinlichtingen

In de Europese Unie kunnen Canadese exporteurs en exporteurs uit de Europese Unie een aanvraag indienen voor een bindende oorsprongsinlichting op grond van artikel 33 van het Douanewetboek van de Unie. De aanvraag van de bindende oorsprongsinlichting moet worden aangevraagd bij de bevoegde autoriteit van een lidstaat. In Nederland is dit het Landelijk Oorsprong Team. De richtsnoeren inzake bindende oorsprongsinlichtingen zijn beschikbaar op de website van de Europese Unie: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidance_boi_en.pdf

De Canadese Douane (CBSA) geeft bindende inlichtingen af aan exporteurs van de Europese Unie of aan producenten en importeurs in Canada. Voor meer details en voor informatie over hoe een bindende inlichting kan worden aangevraagd, wordt verwezen naar 'CBSA's Advance Ruling Departmental Memorandum': www.cbsa-asfc.gc.ca/publications/dm-md/d11/d11-4-16-eng.html

6.20 Overgangsbepalingen: zeilende partijen, goederen in (douane-)entrepot of vrije zone

Er is een mogelijkheid om gebruik te maken van een tarief preferentiële behandeling bij de invoer van goederen die vóór de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol werden uitgevoerd uit Canada en die zich na de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol nog in vervoer of in een (douane-)entrepot of vrije zone binnen de Europese Unie bevinden. Uiteraard geldt dan dat de goederen van oorsprong moeten zijn uit Canada en dat bij invoer in de Europese Unie de oorsprong wordt aangetoond door een oorsprongsverklaring.

In het geval dat goederen die zich na de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol nog in vervoer of in een (douane-)entrepot of vrije zone binnen de Europese Unie bevinden in het vrije verkeer worden gebracht tegen het derde landen tarief, mag in de Europese Unie een oorsprongsverklaring worden overgelegd binnen twee jaar na de invoer van de goederen waarop zij betrekking heeft. Dit geldt niet voor goederen die in de Europese Unie in het vrije verkeer zijn gebracht voor de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol.

Voor goederen die zich vóór het moment van de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol nog in vervoer of in een (douane-)entrepot of vrije zone in de Europese Unie bevinden, moet de Canadese exporteur de oorsprongsverklaring stellen op een kopie van de door hem opgemaakte verkoopfactuur of op een kopie van een door hem opgesteld ander handelsdocument die ziet op de verzonden goederen. De datum waarop de oorsprongsverklaring is gesteld moet in deze gevallen onder de oorsprongsverklaring worden vermeld en het moet de datum zijn waarop de oorsprongsverklaring wordt opgesteld. Deze datum mag niet liggen voor de datum van de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol.

De Canadese Douane (CBSA) verleent het preferentiële tarief aan goederen die vanuit douanetoezicht in Canada ten invoer worden aangegeven op of na de datum van de voorlopige inwerkingtreding van het Protocol. Het verlenen van preferentie wordt niet gebaseerd op de datum van productie of verschepping.

6.21 Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze Mededeling vragen heeft, kunt u via de e-mail contact opnemen met de helpdesk van het Landelijk Oorsprong Team.

E-mail: helpdesk.oorsprongzaken@belastingdienst.nl